No. 2224 Zaterdag 21 Augustus 1926. 43ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Koloniale Raad.

Maandag 16 Augustus 1926.

Na Opening zegt de Ondervoorzitter de Heer C. S. Gorsira J.P.Ez. die presideert:

Mijne Heeren:

Naar aanleiding van de door den heer Molengraaff in de openbare zitting van den Kolonialen Raad van den 26n Juli 1926 als gemachtigde van den Gouverneur gedane mededeeling, dat het hem niet bekend was of er hier eenig bericht ontvangen was betreffende het aan Professor Kraus gevraagd advies in zake de watervoorziening, heeft Zijne Excellentie de Gouverneur het dienstig geacht mij inzage te gunnen van een afschrift van een door genoemden Hoogleeraar aan Zijne Excellentie, den Minister van Koloniën gericht schrijven, o. a. handelende over de watervoorziening te Willemstad.

In bedoeld schrijven geeft Professor Kraus te kennen, dat hij — evenals hij dit reeds eenige jaren geleden heeft gedaan — ook thans meent zich te moeten onthouden van het geven van advies in zake bedoelde watervoorziening, omdat hij, als zijnde met de plaatselijke bodemgesteldheid niet voldoende bekend, zich daartoe niet competent acht. Intusschen teekent hij aan, dat hij geen grond heeft om aan de deugdelijkheid in algemeenen zin van het ontwerp van den mijningenieur Molengraaff te twijfelen. Wel echter heeft eene oppervlakkige kennisneming van de hem voorgelegde bescheiden bij hem den indruk gewekt, dat de uitwerking der plannen onvoldoende is om ernaar te werken, laat staan om daarnaar een behoorlijk bestek te formuleeren, voor het geval het werk aan een aannemer zoude worden gegund. Om het ontbrekende aan te vullen zou de medewerking noodig zijn van een op het gebied van bouwen bedreven persoon,

Prof. Kraus meent het te moeten betwijfelen of een bekend en vertrouwd Nederlandsch aannemer bereid zal worden gevonden om, onder voor beide zijden aannemelijke voorwaarden, het werk der watervoorziening voor zijne rekening te nemen. Een buitenlandsche firma erin te betrekken, heeft naar de meening van den heer Kraus, zijn eigenaardige bezwaren. Het ontwerp zal dan in ieder geval in alle onderdeelen moeten zijn uitgewerkt en er zal in meerdere mate deskundig toezicht worden vereischt, wil men voor teleurstelling gevrijwaard blijven.

Wanneer aan een uitvoering in eigen beheer de voorkeur mocht worden gegeven, dan zou naar een persoon, ervaren ook in de uitvoering van werken, in de eerste plaats moeten worden uitgezien. De heer Kraus acht het wel mogelijk, dat deze te vinden zal zijn onder het opzichterspersoneel van den Rijkswaterstaat of bij den dienst van een der groote hollandsche gemeenten. Ook bij Nederlandsche aannemers ware daarnaar wellicht te informeeren.

Prof. Kraus zegt op het slot van zijn schrijven, dat hij, na terugkeer in Nederland van den Ingenieur Boonsma, die op Curaçao met den Heer Molengraaff diens waterleidingsplannen zoude bespreken, wellicht aanleiding zal hebben den Minister nader te berichten.

De Gouverneur gunde mij voorts, eenige dagen later, inzage van een van den Minister van Koloniën ontvangen telegram, waarbij Zijne Excellentie mededeelt, dat nu het plan Molengraaff voor de watervoorziening van Willemstad door den Kolonialen Raad verworpen is en het dienaangaande in te nemen standpunt nader zal moeten worden bepaald, van het bij artikel 121bis der loopende begrooting uitgetrokken krediet van vijf ton voor den eersten termijn van uitvoering van dat plan voorshands geen gebruik zal mogen worden gemaakt. Immers, zoo telegrafeert Zijne Excellentie verder, is blijkens Zijne memorie van antwoord op het voorloopig verslag der Tweede Kamer, betreffende die begrooting, de besteding van bedoeld krediet afhankelijk gesteld van de instemming van den Raad met voormeld plan.

De Voorzitter leest hierop het volgend ingekomen door ongeveer 90 personen onderteekend adres voor:

Curaçao 12 Augustus 1926

Aan den Kolonialen Raad

Alhier.

Mijne Heeren:

In eene algemeene leden-vergadering van den Curaçaoschen Vrijheids-Bond, gehouden op gisteren den 10n dezer, in het gebouw der Loge „Igualdad" werd de Gouvernementswatervoorziening besproken, in tegenwoordigheid van ongeveer zestig personen, waaronder enkele leden van dien Bond.

Door den Heer Dr. van der Hoog, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst is het plan Molengraaf in bescherming genomen en verdeding op eene wijze, die wij zeer bedenkelijk noemen en die naar onze meening hem weinig eer aandoet.

Bedenkelijk, omdat men door de wijze waarop hij de zaak heeft voorgedragen onder den indruk zoude kunnen geraken, dat eene watervoorziening die zoo dringend noodig is voor Curaçao, niet het minst uit een hygienisch oogpunt, door Uwen Raad unaniem is afgestemd in flagranten strijd met het algemeen belang en dat alzoo Uw Raad zich aan eene handeling zou hebben schuldig gemaakt Uw College onwaardig.

De voordracht van Dr. van der Hoog doet hem daarom weinig eer aan, omdat hij dezelve had doorspekt met hoogst grievende en beleedigende uitlatingen aan het adres van Uwen Raad, die ten doel schenen te hebben, op zijn zachst gedrukt, om aan wie het hooren wilde, te verkondigen dat Uw Raad in erge mate zijne plichten heeft verzuimd tegenover de bevolking, door af te stemmen het plan, dat heil zou aanbrengen in onzen zoo treurigen toestand.

Wij protesteeren hierbij tegen de uittartende wijze, waarop Dr. van der Hoog getracht heeft op Uwen Raad de verdenking van plichtsverzuim te laden en betuigen U met allen eerbied onze instemming met de houding door U genomen in zake het plan Molengraaff en dit doen wij omdat wij er diep van overtulgd zijn, dat hoe dringend noodig eene watervoorziening voor ons ook is, wij met het het plan Molengraaff niet zullen zijn gebaat en wel om de redenen door Uwen Read duidelijk uiteengezet bij de behandeling dezer zoo gewichtige aangelegenheid.

Beleefd verzoeken wij Uwen Raad het wel daarheen te willen leiden dat de Heer Gouverneur van Curaçao inzage bekome van dit ons schrijven en dat deszelfs inhoud telegrafisch ter kennis worde gebracht van den Heer Minister van Kolonien." Volgen ± 90 handteekeningen.

De voorzitter zegt hierop: M. H. Wij kunnen niet dan dankbaar zijn voor deze adhaesiebetuiging met 's Raads besluit en afkeuring van een ongelukkigen stap van een ambtenaar; de Raad is hoogst erkentelijk voor dit schrijven door over de 90 goede burgers onderteekend en biedt de onderteekenaars zijn dank voor deze uiting van vertrouwen in den Raad. Als u er geen bezwaar tegen hebt, zal Ik een afschrift aan den Gouverneur sturen en Z. E. attent maken op het slot met verzoek dat daaraan worde voldaan. In dezen zin wordt besloten. De Voorzitter zegt verder:

Mijne Heeren.

Naar aanleiding van dit incident kan ik u mededeelen, dat ik op de lezing ben geweest en mij onmiddelijk heb verwijderd, nadat de Directeur van den openbaren Gezondheidsdienst gesproken had. Waar de weg, die een Chef van een Bestuursafdeeling open staat, om tot den boven hem staanden Kolonialen Raad te spreken, loopt over zijn superieur, den Gouverneur, meende ik in het optreden van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en het door hem gesprokene eene tastbare afwijking te moeten zien van het normale, die een bij mij opkomend vermoeden bevestigde, dat ik dan ook ter kennis bracht van den Gouverneur, in afwachting uwer beslissing na kennisneming door u van het voorgevallene, dat wij heden avond in de vergadering der afdeeling kunnen bespreken.

De Raad vereenigt zich unaniem met den Voorzitter.

Het lid Ellis bracht hierna namens de commissie van verzoekschriften 1o. met een „kort resumé" verslag uit van het lijvig dossier, behelzend een schrijven van Dr. BERGMANN uit Amsterdam van 29 Mei 1926 vergezeld van 27 bijlagen.

Zelfs dit *kort resumé* is nog veel te uitvoerig om het in ons blad op te nemen.

Deze stukken zijn voor de leden ter griffie ter inzage gelegd.

2o. van het rekest van den Heer L. O. LAMPE namens 20 vergunninghouders. Als in strijd met art. 9. al. 2 van het Regeeringsreglement werd dit rekest niet voor behandeling vatbaar verklaard en ter griffie gedeponeerd.

De Raad vereenigd zich met het advies van de commissie van verzoekschriften.

Het nieuwe ontwerp *Salarisherziening der hoofdambtenaren* wordt naar de afdeelingen verwezen.

Onder de ingekomen stukken was ook een schrijven van het lid MADURO, mededeelende, dat hij zich voor eenige weken naar Panama begeeft.

De Voorzitter wenscht den Heer MADURO een aangename reis en behouden terugkomst.

Onze kantteekeningen.

Wij hebben deze week uitsluitend en niets anders dan stemmen van afkeuring en verontwaardiging opgevangen over de rede van DR. V. D. HOOG, die wij in ons vorig nummer in *extenso* hebben opgenomen. Geen enkel woord van waardeering of goedkeuring.

Zoo iets in dienzelfden toon, plus een krachtig en klinkend protest verwacht men nu van den *Amigoe* tegen die vooze beweringen en onhebbelijke uitlatingen van dien hooggeleerden Dokter, die zich nog wel „een eerlijk en wetenschappelijk man" noemt.

Wij willen hier echter allereerst eens duidelijk ons standpunt in deze zaak uiteen zetten, dat eigenlijk reeds in de volgende woorden van ons vorig nummer lag opgesloten.

„Wij zouden niet gaarne alles, wat „op deze Verg. beweerd is, voor onze „rekening nemen. Maar wij kunnen „toch wel onze groote vreugde en vol„doening uitspreken, dat deze Verg. „gehouden is. Zoo blijft de zaak warm „en dat is het eenige middel dat ze „niet in den doofpot gestopt wordt.

Het eenig doel, waarnaar de redactie in deze zaak wenscht te streven; het hoofddoel, dat wij hierbij niet uit oog willen verliezen is, dat onze stad een *goede Watervoorziening* krijgt. En dit vooropgesteld, dan mogen we door allerlei onbewijsbare beweringen, ongepaste uitdrukkingen, door verdachtmakingen en leugens en beleedigingen, door protesten enz. enz. de aandacht niet van die hoofdzaak laten afleiden en gaan meenen alsof protestvergaderingen en fulminante redevoeringen alleen voldoende zijn om onze bevolking goed drinkwater te bezorgen. Het standpunt van de *Amigoe* is dus het daarheen te sturen onze stad van een goede drinkwaterleiding te voorzien. En wij willen hopen dat allen, ook de Kol. Raad en de autoriteiten op de *eerste plaats,* eveneens daar zullen heensturen.

***

En nu onze kantteekeningen.

Wij zien in de redevoering van Dr. V. D. HOOG maar een enkel lichtpunt, dat alleen de fout heeft, dat het veel te laat ontstoken is.

Dat lichtpunt is zijn verklaring als hygiënist, als bacterioloog:

„Het water verkregen volgens plan M. is goed."

„Het is een mengsel van Hato-water, regenwater, Buena-Bista-wáter opgevangen volgens de regels der Hygiëne, beschermd tegen verontreiniging en ten overvloede gedesinfecteerd. Het water van verschillende bronnen en putten is bij ons op het laboratorium onderzocht en het is goed.

„En ik verklaar hier, dat alle praatjes daaromtrent in omloop gebracht, dat het water een te hoog gehalte aan *chloor* zou hebben, dat het in den drogen tijd brak zou worden, dat het in geval van capteering zou gaan stinken of een bacterie-groei zou gaan vertoonen, LEUGENS zijn, belachelijke uit den duim gezogen LEUGENS, alleen bedacht om het publiek op een dwaalweg te voeren en het plan M, te saboteeren."

Dat zijn de woorden van DR. V. D. HOOG.

Die laatste krachttermen van LEUGENS enz. laten wij op het oogenblik rusten.

Doch DR. V. D. HOOG neemt door bovenstaande woorden in zijn kwaliteit van hygienist en bacterioloog na een speciaal verricht onderzoek op zijn laboratorium dat water van *Bonabista* en *Hato* onder zijn bescherming en verklaart het goed en niet schadelijk voor de volksgezondheid.

Weet Dr. V. D. HOOG, dat we al maandenlang op een dergelijk oordeel, op die goedkeuring hebben zitten wachten?

Weet de dokter, die zegt alles en alles over deze zaak gelezen en onderzocht te hebben, weet hij niet, dat de Kol. Raad reeds sinds het vorig jaar heeft aangedrongen op het onderzoek van dat water door nog een ander deskundige? Dr. V. D. HOOG is nog wel niet zoo bijzonder lang in onze kolonie, maar was toch al hier eenige maanden vóór de afstemming van het plan M. door den Raad en als hij toen te voren-zijn stem verheven had en gezegd: „Ik verklaar U hier als eerlijk en wetenschappelijk man, als bacterioloog en Chef van den Geneesk. Dienst, na onderzoek van het water van al de bronnen en putten, dat dit water chemisch goed en onschadelijk drinkwater is, dan zou die officieele wetenschappelijke deskundige verklaring aan den Kol. Raad het machtigste wapen der oppositie tegen de *kwaliteit* van het water uit de handen hebben geslagen. Toen in die dagen had hij er de gemeenschap een weldaad mee bewezen, omdat dit beslissend woord de zaak had opgelost, *nu* heeft hij er niets mede bereikt, dan alleen gisting en infectie en verdeeldheid in de volksziel.

Wij als leeken buigen ons diep voor een deskundige en nemen geredelijk alles aan, wat Dr. v. d. H. hierboven als LEUGENS, uit den duim gezogen *leugens* enz. betitelt.

Maar met onze meer bescheiden eerlijkheid zouden wij het toch geen *leugens* durven noemen, maar alleen *dwaalbegrippen, vooroordeelen.* Wanneer Dr. v. d. H. alvorens als *eerlijk* en *wetenschappelijk* man op te treden, eerst eens de *eerlijkheid* van zijn geweten op de pijnbank gelegd en eens goed de duimschroeven had aangedraaid, dan zou die krachtproef hem wel iets anders dan: „uit den duim gezogen leugens" hebben ontlokt.

Een *Leugen* beteekent, een tegen beter weten in, met opzet uitgesproken onwaarheid. En dan *kan* hier geen sprake van „leugens" zijn, omdat hier positieve twijfel heerschte, ontstaan uit het uitsluitend gebruik van regenwater sinds onheugelijke tijden door de betere standen, nog versterkt door afkeer en antipathie tegen putwater.

Zulke vooroordeelen worden maar niet met een handbeweging of bewering opgeruimd en aan den dijk gezet.

Bij herhaling beweert Dr. v. d. H. in zijn lezing, dat hij alles en alles, wat op deze zaak betrekking had, heeft nagegaan", en dat hij in deze zaak spreekt als *eerlijk* en *wetenschappelijk* man."

Maar een van tweeën: wij moeten, na de lezing van Dr. v. d. H. met alle aandacht gelezen en gewikt en gewogen te hebben, aannemen of wèl dat hij zich te veel heeft laten leiden door inblazingen van een kwaden genius of zegsman, of wèl dat hij aan eigen wetenschappelijkheid geen bijster hooge eischen stelt.

Eenige voorbeelden.

Dr. v. d. H. noemt „het verwijt, dat men niet bij de C. P. I. M. om raad en inlichtingen heeft gevraagd, omdat hun ingenieurs *meer* ondervinding zou hebben, eenvoudig belachelijk."

— De Dokter tracht dit aannemelijk te maken door te zeggen, dat „de C. P. I. M. niet anders gedaan heeft dan overal waar zij behoorlijk *ketelwater* vond, dit opgepomt en door buizen naar de Isla gevoerd te hebben."

„Doch het drinkwater vraagstuk heeft ook de Isla, zegt de dokter, nog niet opgelost, want zij distribueert drinkwater voor haar employé's dagelijks per truck. Dat drinkwater is *chemisch* goed, maar heeft te hoog bakteriegehalte, zoodat wordt voorgeschreven dit water vooral te kooken."

Dit noemt de Dokter een *halve maatregel,* die van de Isla hoogelijk, op prijs gesteld wordt, maar als het Gouvernement het zou doen, scherp gecritiseerd zou worden.

Halt. Heer Dokter. Dat laatste is beslist onwaar. Uit de slotwoorden van den spreker, die U voorafging, den Heer L. O. Lampe, hebt U kunnen hooren, dat zoo sterk mogelijk wordt aangedrongen op distributie van putwater in deze dagen van droogte door middel van trucks door het Gouvernement. En heeft de Kol. Raad niet bij herhaling daarop geïnsteerd en ook de Amigoe en de andere bladen? En U zegt dat U alles hebt nagelezen over deze kwestie. Hoe zou U dat niet weten?

Maar er is nog veel meer in Uwe bovenstaande redeneeriug, dat niet door den wetenschappelijken beugel kan.

U spreekt zoo schamper over dat water van de Isla en noemt het *ketelwater,* dat door haar voor *drinkwater* aan haar employé's per truck wordt gedistribueerd.

De dokter geeft toe dat dit water chemisch goed is, maar niet bakterievrij.

Weet de dokter wel, dat er voor *ketel*water, wat de *chemische* samenstelling betreft, hoogere eischen gesteld worden aan voor *drink*water.

Wij zullen hier ons uitsluitend beroepen op de gegevens van het plan Molengraaff, dat voor Dr. v. d. H. alle gezag heeft.

Voor *ketelwater*, zegt het plan M. is de toelaatbare samenstelling van *totale* hardheid 15 Duitsche graden (voor vlampijpketels) en aan chloorionen 200 m. gr. per liter.

Nu heeft het water van Bonabista maar 10 D. gr. totale hardheid en 90 m. gr. chloorionen per liter en wordt juist om die redenen speciaal gereserveerd voor de stoombooten, omdat het veel minder hard is dan het water van Hato dat 15 d. Gr. totale hardheid en 220 m. gr. chloorionen bezit.

Weet Dr. v. d. Hoog dat de Kol. Raad en ook de spreker die hem voorafging de Heer L. O. Lampe, juist er op hebben aangedrongen dat de watervoorziening voor de stad zou worden begonnen juist met dit z. g. *ketelwater* van *Bonabista* voor drinkwater?

M. a. w. de Isla distribueert voor haar employé's drinkwater dat chemisch evengoed als dat van *Bonabista* en chemisch beter dan dat van Hato is. Wat heeft Dr. v. d. H. er dan op af te keuren?

Maar zegt de dokter dat water is niet bakterievrij. Aangenomen, doch juist daarom zegt de Isla er uitdrukkelijk bij het eerst goed te koken. En dat is precies hetzelfde als wat Ir. Molengraaff en ja, ... kan het wel sterker? wat de dokter zelf zegt:

Dr. v. d. H. zegt, dat water volgens plan M. zal zoo noodig gedesinfecteerd worden.

En Ir. Molengraaff zegt, dat om de infectie en verontreiniging van het water van Bonabista tegen te gaan alle bewoners van die grond verwijderd moeten worden, en dat indien na voltooiïng der waterleiding mocht blijken dat het water niet bakterievrij is, dat het dan door middel van chloor gedesinfecteerd zal worden.

Het eenige verschil is dus, dat plan M. het water zal desinfecteeren door middel van *chloor* en de Isla het aanraadt door middel van koken.

Doch het Gouvernement heeft den stricten plichtvoor distributie van drinkwater te zorgen, nu direct door middel van trucks en de eenige die dit tegenhoudt, is op het oogenblik de Heer Molengraaff, omdat hij het, naar zijn zeggen, onhygiënisch vindt.

Doch indien dat water van Bonabista dan chemisch zoo goed is en misschien ook bacterievrij is, dan zal ook bij distributie per truck minstens even groote weldaad aan de bevolking bewezen worden als de Isla nu aan haar employé's bewijst en wat door eenieder hoogelijk gepresen wordt.

Nog een enkel woord over de toename van infectieziekten op Curaçao over de laatste jaren.

Men versta ons goed. Wij waardeeren ten zeerste den strijd door den geneeskundigen dienst van Curaçao aangebonden tegen deze ziekten. Wij geven toe, dat het eenige middel om deze ziekten radicaal te boven te komen alleen door een moderne waterleiding mogelijk is.

Wij willen eveneens toegeven dat de infectieziekten op Curaçao in de laatste jaren zijn toegenomen, maar wij ontkennen dat Dr. v. d. H. daarvoor het wetenschappelijk bewijs geleverd heeft.

De geneeskundige dienst op Curaçao in zijn tegenwoordigen vorm met een bacterioloog aan het hoofd dateert eerst van 1917.

Uit het aantal onderzoekingen met positieven uitslag meent de dokter te mogen concludeeren, dat Amoebendysenterie tot het 3 à 4 dubbele en paratyphus B tot het 6 dubbele in 9 jaar is gestegen.

Bovendien kwamen er geregeld typhus-gevallen voor.

Dr. v. d. Hoog zal wel toegeven, dat *niet alle* gevallen op zijn laboratorium onderzocht worden, en ook dat in de eerste jaren na 1917 maar heel weinig gevallen bacteriologisch onderzocht werden, en ook dat vóór 1917 misschien geen enkel geval onderzocht is geworden. De conclusie kan zich dus uitsluitend uitstrekken over de onderzochte gevallen op het laboratorium, doch dat geeft nog niet recht de conclusie te generaliseeren. Er kunnen zich in 1917 en '18 evenveel of zelfs nog meer infectieziekten hebben voorgedaan, ook vóór 1917 dan in de latere jaren. Wij weten het niet, ook Dr. v. d. H. kan dat niet weten. Wij hebben hier op C. in het jaar 1899 of 1900 een hevige typhusepidemie bijgewoond, veel erger dan er na dien tijd ooit een geweest is.

Het laboratorium bestond toen nog niet en is na 1917 eerst meer populair geworden, heeft meer onderzoekingen verricht over zaken, die vroeger of wel geheel aan de aandacht ontsnapten, of die niet bekend gemaakt werden of waarover geen nader onderzoek mogelijk was.

Het wetenschappelijk bewijs van de redeneering van Dr. v. d. H. ontbreekt naar onze bescheiden meening.

En al maakt Dr. v. d. Hoog nog zoo'n theatralen ophef van dat overlijden van dat aanminnig kindje van twee jaar, gestorven aan buikziekte, ook hier ontbreekt alweer het wetenschappelijk bewijs.

Van iemand, die zich „een eerlijk en wetenschappelijk man" noemt, mogen we toch wel naar het wetenschappelijk bewijs vragen van zijn redeneering.

De dokter weet zeer goed, dat de bevolking der *buiten*districten wel nooit, en zeker niet binnen afzienbaren tijd een waterleiding zal krijgen.

Dat staat dus vast.

Heeft de dokter er nota van genomen, hoeveel gevallen van buikziekten er in de *buiten*districten hebben plaats gehad, en van die zieken naar de stad getransporteerd en hier gestorven zijn? Was dat kindje van twee jaar misschien ook daarbij? En weet de dokter met zekerheid of dit kindje die buikziekte heeft opgeloopen door het drinken van *onzuiver water hier in de stad* of misschien door *slechte melk*, die altijd van uit de buitendistricten wordt aangevoerd, dus ook bij de beste waterleiding in de stad, niet kan verbeterd worden?

Ook hier dus ontbreekt weer het wetenschappelijk bewijs.

Daar zijn nog zooveel meer zwakke punten in de lezing van den dokter, doch we zullen er de spons maar over halen. Het is ruimschoots genoeg.

Tot slot kunnen we niet verhelen, dat Dr v. d. Hoog door zijn tirade over den laatsten dag des oordeels en de hellestraf velen een ergernis is geweest.

Vooral in den mond van een scepticus (?!) maken ze een profaneerenden indruk.

De dokter schijnt niet eens begrepen te hebben, dat zijn redeneering zoowel dogmatisch als juridisch geheel onjuist is en kant noch wal raakt. Straf en rechterlijk vonnis staan natuurlijk in innig onafscheidelijk verband met elkaar.

Wij wenschen Dr. v. d. H. niets kwaads toe en hopen daarom dat hij om zijn onwetenschappelijke en een „eerlijk" maar onwaardige bewijsvoering, om zijn insinuaties en verdachtmakingen, niet de straf van honderd jaren, zelfs geen dag lang zal *verdienen*, die hij bij eigen verkiezing zich reeds had toegedacht.

Wij kunnen niet gelooven dat onze geachte tegenstander zich door onze verdediging zich zal beleedigd of gekwetst achten. In ieder geval mag dokter wel een hard stootje kunnen verdragen.

Want wie kaatsen wil, moet den bal verwachten.



Berichten uit de Kolonie.

Kapel—Isla.

Geheel volgens het vastgestelde program is Zondag ll. de nieuwe kapel van de *Isla* in gebruik genomen. Zoowel ten 5 uur als ten 9 uur 's morgens onder de H. Mis was de kapel goed bezet.

In de nabijheid der kapel op het terrein *Monte Carmelo* worden er houten woningen gebouwd voor de Arubiaansche werklieden. Enkele zijn reeds gereed. Zeer geriefelijk ingericht en mooi kleurig geverfd. Elke familie krijgt *gratis* zoo'n woning ten gebruike, en naar verkiezing een stukje grond om er te planten, alleen onder verplichting om in hun vrijen tijd mede te helpen aan den afbouw van de andere woningen voor het Arubiaansche dorp in wording.

Inspectiereis.

Met de nieuwe tankboot *San Nicolas* van de *The Lago Petr. Cy.* die hier Woensdag morgen aankwam, vertrok ZExc Gouverneur BRANTJES Donderdagmorgen 8 uur voor een inspectiereis naar Aruba.

Hooge gasten.

Deze week passeerde en vertoefde hier twee dagen Z.Exc. de Heer W. G. E. D'ARTILLAC BRILL, Hr. Ms. Gezant te Carácas op zijn doorreis naar de Republiek Haïti, belast met een officieële zending bij den President dier Republiek.

— Met het Duitsche Stoomschip *Rugia* kwam hier Maandag aan de Heer Dr. HANS VON LUTHER, oud-Kanselier van het Duitsche Rijk, op zijn doorreis naar de Republieken van Centraal en Zuid-Amerika, maakte zijn opwachting bij Z.Exc. Gouverneur BRANTJES, terwijl Maandagavond de Heer Dr. v. LUTHER de Duitsche kolonie alhier aan boord van de „Rugia" rondom zich vereenigde.

Oud-bekenden.

Den Heer Mr. F. G. SCHALKWIJK, vroeger lid van het Hof van Justitie alhier en laatstelijk lid-plaatsvervanger bij het Hof van Justitie en ommegaand rechter in Suriname is op verzoek eervol als zoodanig ontslag verleend en den 31n Juli per SS. *Nickerie* naar Holland vertrokken.

— In den Haag overleed de vorige maand Kapitein H. SLUITER, oud-gezagvoerder van de booten van de K. W. I. M. later agent en inspecteur van de scheepvaart.

— Majoor BIERMAN, oud-garnizoens Commandant van Curaçao, daarna in gelijke betrekking in Suriname, wien onlangs opnieuw verlenging van detacheering werd verleend, is de vorige week per SS. *Venezuela* via Trinidad met 3 maanden verlof naar Holland vertrokken.

Met Pensioen.

Naar wij vernemen gaan er binnenkort twee schepen van de K. W. I. M. „met pensioen", t.w. de *Prins der Nederlanden* en de *Prins Frederik Hendrik*. Het plan is de *Prins der Nederlanden* in het voorjaar van 1927 te vervangen door de *Oranje Nassau* op de Suriname-lijn.

De *Prins Frederik Hendrik* wordt vermoedelijk in 1928 vervangen door een nieuw schip, dat voor de Suriname-lijn zal worden aanbesteed. De teekeningen hiervoor schijnen reeds gereed te zijn.

Naar wij verder vernemen, beteekent de vervanging dezer schepen geenszins, dat zij thans onbruikbaar zijn geworden. Beide kunnen nog heel goed jaren dienst doen.

De vervanging geschiedt slechts, omdat zij, wat ruimte en inrichting betreft, eenigszins verouderd worden geacht voor de huidige vaart bij de eischen, die het verkeer thans stelt, zoowel voor passagiers- als goederenvervoer.

Vergissen wij ons niet, dan werd de *Prins der Nederlanden* gebouwd in 1903 en de *Prins Frederik Hendrik* in 1905.

Op het oogenblik is de *Prins der Nederlanden* wel het kleinste schip, dat op de Surinamelijn vaart.

Beide schepen worden vermoedelijk verkocht en kunnen elders nog heel goed dienen.

(*De Surin.*)

Regen.

Deze week Maandag of Dinsdag werd door een zeer bekende familie alhier een blik regenwater (van 18 liter) gekocht voor den ongehoorden, meer dan buitensporigen prijs van 1.05 fl. Wij weten niet, of er bijzondere omstandigheden aanwezig waren, die dezen buitensporigen prijs beïnvloed hebben. Anders is het onbegrijpelijk, hoe er iemand kan zijn, die zulk een fancy-prijs voor een blik drinkwater durft vragen.

Laten we hopen, dat we aan 't einde zijn van die drinkwater-misère. Het heeft Woensdag-nacht hier in de stad 7.5 m.M. geregend. In de buitendistricten nog veel harder. Op San Willebrordo o. a. begon 't al Dinsdag avond 9 uur en regende het aan één stuk door tot 3 uur in den nacht. De voorteekenen staan gunstig. Op Santa Rosa viel 24 m.M. Er is alle kans, dat er nog veel meer komt. Maar nà Woensdag hebben we geen spoor van regen meer gezien.

Receptie ten Gouvernementshuize.

De Gouverneur van Curaçao en Mevrouw BRANTJES-SCHRETLEN, zullen allen, die bij gelegenheid van den verjaardag H. M. de KONINGIN hunne opwachting wenschen te maken, gaarne ontvangen op den 31sten Augustus te 8.30 nam.

De Eerste Luitenant Adjudant,

1—2 J. HULST.

Een nieuw Stoomschip van de „Red-D-Line".

De *Atlantic & Caribbean Steam Navigation Cy (Red-D-Line)* heeft met de *Newport-News Shipbuilding & Dry dock Cy* te Newport News een contract gesloten voor den bouw van een nieuw passagiers- en vrachtschip voor den prijs van 1.236.000 dls. af te leveren binnen 11½ maand.

Plannen en bestek voor den bouw van deze boot zijn gemaakt door Mr. THEODORE E. FERRIS, scheepsbouwkundige en marine-ingenieur te New-York.

Het schip zal een lengte hebben van 322 voet, breedte 51 vt, diepte 22 vt, met 18 voet diepgang en een snelheid van 13 knoopen.

Als een bijzonderheid kunnen wij hier nog bijvoegen, dat deze boot de eerste zal zijn, die toegerust is met *turbines*, welke machines van 't systeem *Parsons Marine Steam Turbine Cy Ltd.* England zijn.

De stoom wordt verkregen door twee *Babcock & Wilcox* waterpijpketels voorzien van oververhitte trekkers en ingericht voor oliestoken onder geforceerden trek.

Zoodra het schip afgebouwd is, zal het worden geclassificeerd door het Amerikaansch Bureau van Scheepvaart.

„Bill Brau".

In den winkel van den Heer N. MAURICIO DE JONGH zijn twee bekers tentoongesteld, die als prijs worden uitgeloofd aan de winnaars in den domino-, en in den voetbal-wedstrijd, welke binnenkort zullen gehouden worden. Deze bekers zijn geschonken door de *Bill Brauerei* A. G. te Hamburg, waarvan de Heer MAURICIO DE JONGH vertegenwoordiger is.

Koloniale Postspaarbank.

Als curiosum, dat maar zelden voorkomt, vermelden we dat de *Koloniale Postspaarbank* in de Maand Mei hier in de stad

aan *inlagen* fl. 23.096.56.
aan teruggehaald fl. 4.360.10

kon boeken, Mogelijk, dat de talrijke *Hollandsche* werklieden van de Isla dat loffelijk voorbeeld van spaarzaamheid gegeven hebben, Wij willen hopen dat ook onze Curaçaosche werklieden het zullen navolgen.

Officiëele Berichten.

(van de vorige week.)

De heer H. J. Ansingh is tijdelijk belast met de functien van lid van den Raad van Bestuur op Curaçao.

De heer A. B. W. Lieder, eigenaar van de Juliana Kiosk, gelegen op het Brionplein is aangewezen tot depothouder van de ten postkantore alhier gebruikt wordende frankeerzegels, briefkaarten en gezegelde briefomslagen.

Aan den heer W. M. Mimpen, Hoofd van het St. Thomascollege, is, wegens vertrek naar Nederland, eervol ontslag verleend als lid van de Examencommissie tot het afnemen van onderwijzers-examens in September 1926 en Mej. J. Groen, vakonderwijzeres aan de Wilhelminaschool alhier is benoemd tot lid van gemelde commissie.

Aan den tijdelijk kommies der belastingen op Saba R. A. Bremer is eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend en de tijdelijk agent van politie op St. Eustatius G. B. Heyliger is naar Saba gedirigeerd en belast met de functien van kommies der belastingen, havenmeester en loods aldaar.

De Gouverneur heeft bepaald, dat met inachtneming der daaromtrent overigens bestaande voorschriften, de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin op den 31sten Augustus a. s. op de volgende wijze zal worden gevierd:

1o. bij zonsopgang zullen de vlaggen op de forten van dit eiland, op de openbare gebouwen en op de gouvernementsvaartuigen, welk binnen deze haven liggen, worden geheschen, terwijl zij met zonsondergang zullen worden gestreken;

2o. de Gouverneur zal des voormiddags te tien uur audentie verleenen ten Gouvernementshuize.

Officiëele Berichten.

(van deze week.)

De tijd. klerk C. C. G. Philipszoon belast met de functien van griffier van het Kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden, is definitief benoemd tot klerk

Aan den hulpvuurtorenwachter op Klein Curaçao Johan Francisco Lourensz is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend, en Johan Holländer is tijdelijk als zoodanig benoemd.

Aan het lid van het Hof van Justitie alhier Dr. A. W. J. M. Desertine is, wegens ziekte, een maand vrijstelling van dienst verleend.

Aan Mej. A. Philipszoon, onderwijzeres 3de klasse aan de Hendrikschool alhier, is negen dagen verlof verleend.

De tijdelijke kweekelinge aan de Voorbereidende klassen aan de Wilhelminaschool alhier, Mej. N. Römer, is tijdelijk overgeplaatst en tot 27 Augustus a.s. werkzaam gesteld aan de Hendrikschool alhier en Mevrouw A. Vente-Scholtens, tijdelijke onderwijzeres tweede klasse aan de Wilhelminaschool is eervol ontheven van hare verdere werkzaamstelling aan genoemde school.

Zeilvaart

gedurende de maand Juli 1926

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar:*	
Aruba	24	Aruba	25
Bonaire	56	Bonaire	61
La Guayra	3	Bov. Eil.	1
La Vela de Coro	5	Guanta	1
Maracaibo	8	La Guayra	2
Pto. Cabello	17	La Vela de Coro	7
Rio Hacha	2	Maracaibo	10
Saba	1	Ponce	1
Sanchez	1	Pto Cabello	18
St. Martin	1	Santo Domingo	1
Sto. Domingo	2	Rio Hacha	1
Tucacas	1		
Zee	2		
Total	123	Total	128

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand Jnli 1926 aandeden, met de vermelding van hun gezamenlijk inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Juli 1926	123	28.242	25.060	246	2.168.467	1.241.421
Vorige maanden	816	165.294	146.187	1378	12.523.556	7.222.337
Totaal	939	193.536	171.247	1624	14.692.023	8.463.758

N. B. Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Watervoorziening.

Gisterenavond 8 uur heeft er in het *Kransgebouw* een zeer drukbezochte vergadering plaats gehad ter bespreking van de *Watervoorziening* onder leiding van den Heer H. J. VOOREN. Als sprekers traden op de Heeren JAN MONSANTO, Pater P. A. EUWENS, DR. P. H. VAN DER HOOG, die later ook aan het debat deelnamen met de Heeren G. 't Sas, J. Jonckheer, L. Veltman, H. J. Cohen Henriquez en Mr. G. H. Eskes.

Als practisch resultaat van den avond werd een Comité gevormd dat de watervoorziening 1° onmiddellijk door trucks en 2° difinitief door buizenleiding nader zal bespreken en voor spoedige uitvoering zal trachten voor te bereiden. Dit comité bestaat uit de Heeren Dr. P. H. van der Hoog, Pater P. A. Euwens, Dr. J. de J. Arends, H. J. Cohen Henriquez, J. Sutherland, Dr. Maal en Theodoor Martijn.

ALLERLEI.

Een slachtoffer der wetenschap.

Het onderzoek der X-stralen heeft een nieuw slachtoffer geëischt, dat gevoegd kan worden bij de lijst van zoovele geleerden, die hun leven gaven voor de lijdende menschheid. Abbé Tauleigne, pastoor te Portigny is namelijk op 56-jarigen leeftijd als slachtoffer gevallen.

Pastoor Tauleigne was professor aan het klein seminarie te Joigny en heeft een groot deel van zijn leven gewijd aan het onderzoek der X-stralen en van de radiologie.

Reeds meerdere malen heeft pastoor Tauleigne bij dit onderzoek ernstig letsel opgeloopen, zonder dat hij zich daardoor evenwel van zijn werk liet terughouden. De stichting van Carnegie erkende zijn verdiensten op dit gebied door hem in 1923 toe te kennen de zilveren medaille van verdienste en een som van 5000 francs.

In samenwerking met de heeren Ducretet en Roger heeft de overledene een dispositief uitgevonden, waarbij het door middel van een Morsetoestel mogelijk is de teekens der draadlooze telegrafie, die door een koptelefoon worden ontvangen, nauwkeurig te registreeren.

Te Auxerre heeft onder buitengewone belangstelling de begrafenis van den op 56-jarigen leeftijd gestorven pastoor Tauleigne, overleden aan de gevolgen van zijn radiologische onderzoekingen.

Acht priesters in superpli droegen de lijkkist van den eenvoudigen pastoor, die in de wereld zich zulk een eervollen naam had weten te verwerven, van de nederige pastorie naar het groote en prachtige kerkgebouw eertijds door de zonen van den H. Benedictus opgetrokken.

Een groote stoet van geestelijken ging de baar vooraf, terwijl een ontelbare menigte van heinde en ver gekomen, volgde. Tusschen degenen, die de laatste eer kwamen bewijzen aan den priester, op wiens goedheid zij nimmer tevergeefs een beroep hadden gedaan, viel het mannelijk gelaat op van Dr. Vaillant, den radiograaf, wiens beide armen als gevolg van zijn wetenschappelijke onderzoekingen moesten worden geamputeerd.

Drijvende Dokken.

Hoe zorgvuldig voorbereid en zorgvuldig uitgevoerd de bouw van zeeschepen ook zijn moge, toch hebben zij telkens herstellingen noodig, die in de droogdokken moeten geschieden.

Deze worden in drie typen onderscheiden: het *gegraven* dok, de *helling* en het *drijvende* dok, waarvan het laatste het meest practische is en dus meer en meer gebruikt wordt, vooral omdat het verplaatsbaar is. Door een prachtige machinerie zijn de drijvende dokken is staat de grootste zeeschepen op te nemen.

Het machtigste droogdok van Engeland is te Southampton gestationeerd en behoort aan de *Southern Railway Company*. Het is in staat een schip op te nemen met 60.000 ton waterverplaatsing en lichtte onlangs het reusachtige s.s. *„Berengaria"* van de Cunard-lijn. Het schip weegt 52,200 ton en is één der grootste schepen, die ooit in een drijvend dok zijn opgenomen.

Het drijvend dok ziet er uit als een zeer groote, vierkante doos, waaraan de korte einden ontbreken. Het bestaat uit 3 deelen, een vloer of ponton en twee zijwanden, die tezamen een U vormen. De lengte van het dok te Southampton bedraagt 960 voet, de breedte tusschen de wanden 140 voet en deze laatste hebben een hoogte van vijftig voet.

De ponton bestaat uit een aantal tanks en als deze met water gevuld worden, zinkt het dok, en kan onder het schip geschoven worden.

Is het schip tusschen de zijwanden vastgezet, dan pompt men door krachtige machines de tank uit, waardoor het dok rijst en het schip omhoog brengt.

Om de *„Berengaria"* te lichten, moesten meer dan 80.000 ton water in het dok worden toegelaten en later weer uitgepompt.

Wat de drijvende dokken spoedig populair maakte, is de snelheid, waarmee zij gebouwd kunnen worden, hun betrekkelijk geringe kosten in vergelijking met een gegraven dok en hun bijzonder gemakkelijke verplaatsbaarheid. Waar een *drijvend* dok, in staat om een hedendaagsch groot zeeschip te lichten, 3.600.000 a 4.800.000 gulden kost, zou een *gegraven* dok zeker drie maal zoo duur zijn. Terwijl het eerste in eenige maanden gereed is, zou de aanleg van het laatste zeker 5 jaar vereischen.

Te Wallsend b.v. werd een drijvend dok van 11,000 ton tichtvermogen voltooid en op zijn bestemming geleverd in 8 maanden na de onderteekening van het contract. In tegenstelling met het vaste dok heeft het drijvende de geheele wereld tot zijn arbeidsveld en kan gemakkelijk van de eene haven naar de andere vervoerd worden, waar het *vaste* dok steeds op zijn plaats moet blijven.

Door hun open einden kunnen de drijvende dokken ook schepen opnemen, die langer zijn dan zij zelf.

Het dok van Medwey, dat 680 voet lang is, heeft met succes schepen gelicht van 800 a 900 voet lengte. Wanneer blijkt, dat een dok niet voldoende kracht heeft om een beschadigd schip geheel uit het water te lichten, kan het dat toch voldoende omhoog brengen, zóó dat de noodige herstellingen gedaan kunnen worden.

Drijvende dokken worden altijd geheel afgebouwd op de werven en dan naar hun bestemming gesleept. Dit is vaak, door de ontzaglijk groote afstanden welke zij hebben af te leggen en de stormen, die zij op hun reis te doorstaan kunnen hebben, een moeilijk en gevaarlijk werk.

Een zeer lastige reis had een drijvend dok van de Tyne naar Callao in Peru een afstand van 11000 mijlen. Het dok verliet Engeland in Augustus, voortbewogen door twee machtige sleepbooten en kon eerst in April d.a.v. zijn bestemming bereiken. In den Atlantischen Oceaan had het met zware zeeën te kampen en het vorderde slechts langzaam. Nabij Zuid-Amerika knapten de kabels en in een hevigen storm werden zoowel de sleepbooten als het dok ernstig beschadigd, waardoor een oponthoud van twee maanden voor de herstellingen werd veroorzaakt.

Wat als een der moeilijkste sleepreizen wordt beschouwd, is het overbrengen van het drijvende dok *„Dewey"* van Baltimore in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika naar de verafgelegen Philippijnen. Het groote, logge gevaarte maakte deze reis door het Suez-kanaal over een afstand van 14000 mijlen. Ook deze reis kon niet zonder tegenspoeden volbracht worden. Gedurende een storm in de Middellandsche Zee brak het dok los en was gedurende 3 dagen aan de grillen van de golven overgeleverd.

Tegen fabrieksrook.

Het Engelsche Lagerhuis heeft 21 Juni het wetsontwerp tot beteugeling van den fabrieksrook in tweede lezing aangenomen. Men verwacht van de maatregelen der wet een gunstigen invloed op de atmosfeer van de groote fabriekssteden.

Als we hier nu maar wisten, hoe en door welke middelen die Engelsche wet die fabrieksrook denkt te beteugelen, dan kon onze Kol. Raad het voorstel dier wet hier ook invoeren.

Voor doofstommen.

MR. CALVARD, civiel ingenieur van de Universiteit van Hull (Engeland) heeft een instrument uitgevonden, dat voor dooven en hardhoorenden nieuwe vreugde zal brengen in hun eenzaam troosteloos leven.

Met dit kleine apparaat konden 80% van de verpleegden in het doofstommen-instituut van Hull voor het eerst van hun leven het gesproken woord en muziek hooren. Het instrument van Ir. Calvard lijkt op een klein radiotelefoon-toestel, doch zonder antennes of aardverbindiug. Het geluid wordt tot binnen in de oorkamer overgebracht.

Koloniale Raad.

Zitting op Dinsdag den 24n Augustus 1926, des avonds te 8 uur.

Te behandelen onderwerpen:

1. Ingekomen stukken.
2. Een aan den Gouverneur van Curaçao te richten schrijven.

Curaçao, den 20n Aug. 1926.

De wnd. Griffier van den Raad,
J. G. Statius Muller.

BUITENLAND.

Aristide Briand.

Het was — als wij de tel niet kwijt zijn — het tiende Fransche ministerie, waarin hij zitting had.

Thans wederom gevallen !....

ARISTIDE BRIAND.... Merkwaardige figuur.

Jong nog, trok hij van de Loire naar de Seine. Toen was hij anarchist van de daad. Hij zwierf rond door Parijs, leed gebrek, maar studeerde. Hij werd advocaat. Heftig zijn de redevoeringen, welke hij in volksvergaderingen doet daveren. Een geboren redenaar! Alle middelen zijn hem goed, die een bres in den kapitalistischen muur kunnen maken. De meerderheid der arbeidsslaven is nog te slap, om recht te staan, zelfs tegenover de onderdrukkers, wier knieën knikken bij het hooren van het enkele woord: algemeene werkstaking. Hervormingen zijn alleen af te dwingen door bedreigingen. Vreest gij dan de geweren uwer broeders, die men den soldatenjas heeft doen aantrekken? De stem van den socialen plicht zal luider in hun ooren donderen dan het bevel van hun officieren. Op de stakers zullen zij nooit schieten, hun geweren zullen zich omkeeren, en het zijn zij, die den broedermoord, bevelen, die door hun kogels getroffen zullen worden. Het leger zal vechten voor de zaak van het volk. Wij hebben geen behoefte aan een corporatie van slachters in uniform. Het vaderland? De proletariërs hebben er geen. Hun klasse is hun vaderland. Het bevel tot mobilisatie zal het signaal zijn voor de revolutie!

Aldus de jonge Briand. Hij predikt de algemeene werkstaking, want zij beteekent de revolutie. Eeuwigen haat zweert hij aan den onrecht-staat. Het geweld der massa's moet de kapitalistische Republiek ten val brengen. Jaurès acht hij een al te zoetsappig socialist. Briand beklimt het roode spreekgestoelte en eischt de propaganda door de daad, en predikt den eenig heiligen oorlog, den klassenstrijd. De soldaten spoort hij aan tot muiterij, de nationale vlag moeten ze op den brandstapel zetten. Hervé, die deze denkbeelden in zijn *La Guerre Sociale* verkondigt, wordt door mr. Briand als advocaat verdedigd. Hij werd de sociaaldemocratische afgevaardigde, leider van de anti-militaristische groep.

In 1906 wordt hij minister van Onderwijs en Eeredienst. In de Kamer verklaart hij dat hij nooit ook maar één van zijn beginselen zal offeren aan machtsbegeerte. Hij brengt de wet tegen de Congregaties in het Staatsblad. Hij blijkt een eerste-rangs politicus, met de flair, om zoo noodig door wijze gematigdheid zijn doel te bereiken. Vandaag is hij zich bewust, dat het belang van den Staat kan eischen, dat hij zich morgen met den vijand van gisteren moet verzoenen.

Drie jaar later — 47 jaar oud — is hij Minister-President. Op den Nationalen Feestdag van 14 Juli zetelt de voormalige anarchist van de daad naast President Fallières op de eereplaats. Hij brengt hulde aan de legerhoofden, prijst de discipline, de kostbaarste schat der natie. Het vaandel op den brandstapel? Diep buigt hij op het Champs-de-Mars voor de nationale vlag! Briand is practisch, plooibaar, steeds een machtig redenaar.

Zijn progam is: geen onderlinge strijd in de natie; wat het vaderland van noode heeft, is de binnenlandsche vrede! Allen moeten één zijn in den gemeenschappelijken arbeid voor het vaderland!

De Minister-president geworden sociaal-democraat is de vertrouwensman der rustige renteniers. Ook wie zich bezorgd maken voor den godsdienst herademen onder zijn bewind. Maar stil leeft het wantrouwen voort. Was Briand niet eertijds de volksmenner met de opruiende redevoeringen? Hij knipt zelfs niet met zijn oogen, en zegt: „Ik ben altijd nog dezelfde, altijd strijder van links, altijd de verdediger van het volk. Ik ben niet veranderd. Maar thans ben ik de verantwoordelijke leider van 's Lands zaken; daarom behoor ik tot geen enkele partij en tot geen enkele sekte."

Daar breekt de groote spoorwegstaking uit. De syndicalisten hebben de leiding en willen hun macht toonen. Zij bevelen de sabotage aan. De onderkruipers worden mishandeld. Heel het verkeer staat stil. Frankrijk is afgegrendeld. Niets komt in, niets gaat uit. De polslag van het economisch leven staat stil. Wat zal er gebeuren, als morgen de vijand voor de grenzen staat?....

Briand aarzelt niet. De staking ziet hij als een revolutie, machtsverplaatsing beoogend. De leiders en de saboteurs worden in de gevangenis geworpen. De onderkruipers worden beschermd. De stakers worden onder de wapenen geroepen, en als soldaten tot den arbeid gedwongen, dien zij als vakvereenigingsmannen hadden neergelegd.

Een gehuil van woede gaat door het land.

Men herdrukt zijn oude oproerige redevoeringen, plakt er alom aan, onder den pakkenden titel: „Verklaringen van den Minister-President."

Briand verroert zich niet. Houdt stand. En de orde is hersteld.

In de Kamer zegt hij: „Als het noodig ware geweest, om het land te redden, dan zou ik mijn toevlucht ook tot onwettige midden genomen hebben!"

Jaures brult: „Dat kereltje wil Cesar na-apen!" De socialist Colly, wit van woede, vliegt op Briand af: „Laat mij den dictator wurgen!" Jaurès houdt hem terug, „Geen domheden, als gij hem treft, is hij gered."

Een uur lang raast het onweer.

Briand staat daar, bleek, maar vastberaden.

Hij dicteert aan de stenografen de redevoering, waarnaar de Kamer weigert te luisteren. Zonder bescherming wandelt hij over straat naar zijn Departement. Een journalist vraagt hem wat hij gaat doen? „Leeren paardrijden — is het antwoord, — dat is thans het meest van belang. Wie den dictator wil spelen, moet vast te paard kunnen zitten."

Hij komt weer in de Kamer, uitgescholden, uitgespuwd. „Die grappenmaker heeft een stalen voorhoofd", schampert Jaurès, „maar laat hem kletsen!"

Briand spreekt in mineur, als achter een sluier van rouw-crêpe. Had hij van onwettigheid gesproken? Het was een noodelooze hypothese, een onvoorzichtigheid. Gelach. Houdt hij zich van den domme? Of snikt hij een mélo-deuntje? Hij weegt elke lettergreep, voor haar uit te spreken.

„Ziet mijne handen. Nooit zijn ze door een druppel bloed bezoedeld. Gij kunt door uw stemmen een einde maken aan het leven van den dictator. Ontneemt hem de bewijzen van uw vertrouwen, en, gebroken, zal hij het strijdperk verlaten. De regeering, welke gij reactionair noemt, wacht uw vonnis, met gerust geweten. Eén ding slechts vraag ik u: staat ons toe te sterven met het gelaat in de zon, en niet in een keldergat."

Als waterdruppels, op gloeiend staal gevallen, sist de toorn. Rechts verdooft de ontgoocheling, de toejuichingen. Links beschuldigt men hem van rechtsschennis, van verraad, aan het proletariaat gepleegd.

Zal hij nog eens het woord nemen, om zich te verdedigen? Neen. Brutaliteit en zelfvernedering zouden gelijk verkeerd effect hebben gehad. Hij liet stemmen.... 94 stemmen tegen, 388 vóór het Kabinet.

De volledige zegepraal!

De S. D. A. P. royeert hem.

De tegenstanders omringen jubelend den redder van de burger-republiek.

Hij gaat naar den President der Republiek, en biedt het ontslag van het Kabinet aan. Het wordt aanvaard en.... Briand wordt met de vorming van het nieuwe Kabinet belast! Het valt na enkele maanden op grond, dat Briand er van beschuldigd wordt de Jesuieten te steunen!

Een jaar later is hij weer Minister van Justitie, in het Kabinet-Poincaré; en deze doet zijn intrede in het Paleis van het Elysée, het paleis van den Roi-Soleil.

Hoe dit alles te verklaren? vraagt HARDEN. Uiting van machtswellust?

Neen, antwoordt Harden (*Le Monde Nouveau*, 15 Mei 1926, blz. 289: „Neen. Dit alles, ik ben er zeker van, is in zijn onder-bewustzijn doorgegaan." Hij was de man der revolutionaire theorie. Ten slotte ziet hij de werkelijkheid. Hij ziet een Frankrijk, dat, levend naast de grootste militaire mogendheid, behoefte heeft aan een krachtig blindelings gehoorzamend leger. Hij ziet een Frankrijk, geplaatst tusschen machtige industrie-staten, met armoede bedreigd, wanneer het aan de gevaren van het communisme is blootgesteld. De natuurlijke gelijkheid bestaat nergens. Ongelijkheid, wreede dwang tot selectie van het levensvatbare vindt men alom in de Natuur. Overal ziet Briand begeerige handen, gereed om zich van de macht meester te maken. Burgerij en proletariaat staan scherp tegenover elkander. Een staatsman kan niet rustig wachten tot de dag aanbreekt, waarop de een den ander neerslaat, en het vaderland ten afgrond zinkt. Het heeft allen noodig, wier belangen zijn behoud eischen.

Maar voor zijn vroegere roode vrienden werd hij de verrader.

Briand was echter de man van de realiteit. Hij durfde haar zien en dienovereenkomstig handelen. Van sektehoofd werd hij Staatsman, die zich van zijn verantwoordelijkheid bewust was.

Achtmaal trad hij op aan het hoofd van een Ministerie. Telkens wist hij te vallen, — naar Ibsen's woord, — „in schoonheid."

Na de overwinning was hij overtuigd dat er vrede moet komen. Hij zocht hem te Cannes. Hij meent hem gevonden te hebben te Locarno.

De frank daalde, daalde....

Frankrijk moest gereed worden.

Hij waagde Malvy. Hij waagde Caillaux, die eertijds van hem zeide, dat de vinger der groothertoginnen op zijn voorhoofd de rimpels wegwreef, welke de republikeinsche zorgen erin groefden.

Noch met den een, noch met den ander is hij erin geslaagd, de meerderheid achter zich te houden.

Zoolang de politieke partijen niet den moed hebben, om het odium op zich te nemen van de maatregelen, waarvan een ieder toch overtuigd is, dat er genomen *moeten* worden, — zoolang zal zelfs een verzoener en overreder als Briand Frankrijk niet kunnen redden.

Hij heeft getracht, de Kamer te bewegen, het odium op zijn schouders te laden.

Ook dat wilde zij niet.

Briand ging.

Maar hij komt terug.

Moge 't dan voor Frankrijk niet te laat blijken te zijn!